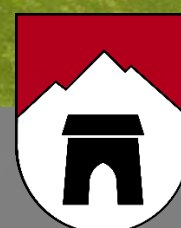

Vischnaunca Lumnezia

RAPPORT ANNUAL 2022

Rapport dil president communal	1 - 2
Activitad politica	3 - 4
Departament presidial, administraziun, segirtad publica, finanzas, taglias	5 - 12
Departament educaziun	13 - 14
Departament cultura	15 - 17
Departament traffic, ovras publicas, ambient	18 - 19
Departament fatgs da baghegiar	20 - 21
Departament agricultura	22
Departament turissem, svilup d'economia	23
Engraziament e proposta	24
Funcziunaris	25
Collaboraturs	26
Quen annual e rapports da revisiun	annexa tier il rapport annual, document separau

FOTOGRAFIAS

- Ida Sgier
- Mattias Nutt
- Fundaziun da cultura Lumnezia
- Scola Lumnezia
- Schefs dils departaments communal

IMPRESSUM

Editura   Vischnaunca Lumnezia
                                  7144 Vella

Layout e squetsch   Vischnaunca Lumnezia
                                  7144 Vella

PLAID INTRODUCTIV

Caras Lumnezianas e cars Lumnezians

Igl onn 2022 ei terminaus positivs e quei suenter in onn da gestiun fetg intensivs che ha purtau a nus enqual sfida e la finfinala era midadas. Miezs mars vein nus saviu dar adia alla pandemia che ha giu fatschentau nus grondamein. Grazia alla solidaritad, agl engaschi ed al sustegn da mintgin vein nus dumginau quei temps extraordinari fetg bein.

Strusch terminau ina crisa ha gia in'otra malfatga crisa entschiet en. Ils 24 da fevrer 2022 ha la Russia entschiet cun l'attacca gronda encunter l'Ucraina e cunquei defar malfatg stremblau igl entir mund. Deplorablamein ei il cumbat aunc adina activs ed accumpogna nus entras novitads negativas da bumbardaments, mazzaments e da famiglias senza in suttegt pli. L'uiara ha effectuau ina problematica dalla furniziun dil gas, dalla furniziun dil nutriment ord l'Ucraina e caschunau in alzament dils precis silla fiera nazionala sco internaziunala, ch'ei per biars in factur existenzial. Lein sperar ch'ei detti in halt tier quei cumbat e che las persunas che han caschunau quei malfatg vegnien era strufegiadas considerablamein.

Enqual midada tier il personal communal ha fatschentau nus duront igl onn 2022. Gia all'entschatta digl onn ei la visada dil menader menaschi tecnic Mario Alig entrada tier nus. Pli tard dil selvicultur da nies revier communal Fadri Beeli, da nossa collaboratura ell'administraziun Andrea Portmann e vitier l'annunzia dalla finiziun digl engaschament entras pensumanent da Giusep Capeder, Leonora Blumenthal, Marcus Cavegn e Hans Müller. Biabein in meins suenter igl engaschament dil niev canzlist communal ei la collaboraziun vegnida en entelgientscha vicendeivla terminada.

Suandontas persunas vein nus elegiu niev sco collaboraturs/ras dalla vischnaunca.

Patricia Giger (collaboratura administraziun 100%)
Ursin Bundi (menaschi tecnic 100%)
Julia Cavegn (collaboratura administraziun 40%)
Rita Collenberg (collaboratura administraziun 50%)
Gabriel Sgier (menader infrastruttura 100%)
Silvana Caviezel (canzlista communal 80%)
Corsin Flepp (en mandat da selvicultur en temps transitoric tochen fin fenadur 2023)
Dominik Möller (menader selvicultur revier forestal 100%)
Simona Casanova (emprendista administraziun communal)

Elecziun complementara suprastonza communal

Gian Caduff da Morissen ei vegnius elegius il november, sco successur da Renzo Blumenthal, en suprastonza communal. El surpren il departement da baghegiar. Suenter la demissiun da Martin Rupp havein nus instradau l'elecziun complementara denton cun negin success. Aschia ch'il post dil chef dil departement forestal resta vinavon vacants. Ad interim ei il president communal responsabels per il departement forestal.

La suprastonza communal ei seradunada a 24 sesidas ed in di da strategia. Denterauter tractandau 232 fatschentas.

Suandont entginas fatschentas ch'ei vegnidas discussiunadas e relaschadas duront igl onn vargau. Quei ein stai l'approbaziun dil programm da lavur pigl uffeci forestal, surdada dalla lavurs per la sanaziun dil provediment d'aua Lumbrein Vitg, approbau il concept per la sanaziun vias da meglieraziun, divers rendaments da quens finals tier projects, discussiun davart ideas per activar la purschida da stad entuorn il Mundaun, elegiu menader infrastruttura, surdau lavurs sanaziun via da meglieraziun Catrutg/Vignogn, surdau lavurs sanaziun vias communalas Trutg e Davos Munts, local da buldrar el center communal a Cumbel, elegiu canzlista communal, relaschau ils reglaments e plans per la zonas da protecziun tschaffadas d'aua a Morissen, Vignogn e Vrin, surdau lavurs per la sanaziun dalla punt Tgiern a Vrin, demissiun dil schef dil departement forestal, sanaziun dalla punt Gianastga, presentaziun dil plan directiv d'energia cantun Grischun, sanaziun dalla vias da quartier Davos Munts Dado, damondas da cumpra terren communal en dretg da baghegiar, project sanaziun via d'aua Silgin-Surcasti, reorganizaziun uffeci da baghegiar cun surdada dil mandat extern al biro Comune GmbH, surdau lavurs parcadi, tualetta publica cun suosta e kiosk a Parvalsauns Vrin, surdau lavurs d'inschignier e surviglianza da baghegiar via Sur Val e Sum Crap, approbau cunvegna Bus Alpin, elegiu emprendista per l'administraziun communal, tagl da lenna uaul Sur Preit Surcasti, sanaziun plaz posta Vignogn, manteniment via dall'alp Ramosa, reglament salarisaziun, mesiras pertuccond segirtad provediment d'energia, project optimaziun dalla deviazion dalla aua Uresa, damondas dretg da burghis, prolungaziun contract da revisiun mesiraziun ufficiala, diversas damondas da contribuziun financialas, adattaziun dils plazz da fermada per autos da posta tenor lescha davart l'egualitad da persunas cun impediment, damondas per projectaziun ovas alpinas fotovoltaic sin intschess communal, preventiv dil quen annual 2023, elecziun selvicultur, sligiazion transitoria uffeci forestal, engaschament da duas collaboraturas per l'administraziun communal, approbaziun dil concept general per il maletg dils vitgs en vischnaunca, revisiun dalla planisaziun locala, revisiun parciala dalla disposiziun executivas tier la lescha d'energia, concessiun credit e surdau lavurs Nino Biketrail, elecziun responsabel infrastruttura turistica, visitau la fiasta da giubileum dalla vischnaunca da padrinadi Unterengstringen, viseta dalla vischnaunca da padrinadi Sissach e dils menaders da partiziun dalla vischnaunca da Herrliberg, representau la vischnaunca all'OLMA.

Duront igl onn vargau han giu liug treis radunonzas communalas e quei ils 18 da mars, ils 16 da settember ed ils 16 da december. Alla radunonza dils 18 da mars vein nus deliberau entgins credits per la realisaziun da divers projects, deliberau il concept per la sanaziun vias da meglieraziun per mauns dalla votaziun all'urna e decidiu ina revisiun parciala a Vella.

La radunonza dils 16 da settember ha approbau il quen annual 2021. Ils 16 da december ei vegniu deliberau il preventiv 2023 e fixau ina reducziun dil pei da taglia 2023 sin 90%. Plinavon vein nus saviu beneventar nies niev suprastont Gian Caduff. Il quen da gudogn e sperdita muossa entradas da CHF 17'699'204.73 ed expensas da CHF 15'872'327.58. Quei munta sut il streh in cash flow da buca meins che CHF 3'142'895.58. La vischnaunca ha investau igl onn 2022 buca meins che CHF 3'818'288.14. Suenter las deducziuns dallas subvenziuns resta ina summa netta d'investiziun da CHF 1'279'379.77.

Igl onn 2023 spetga nus vinavon plein novas incaricas, seigi quei el sector dil svilup economic, el sector dalla sanadad, el sector dil provediment d'energia, dil provediment d'aua, tier la revisiun dalla planisaziun, tier la realisaziun dils projects preventivai. Nus vegnin a s'engaschar cun tut nossas forzas per dar damogn a quellas incaricas e per saver render nosa vischnaunca vinavon attractiva per tut las generaziuns.

Tut quei selai denton buca realisar mo enteifer in pign gremi. Ei pretenda igl engaschi dad in e scadin. La finala lein nus sesviluppar sco cumionza en harmonia, cun patertgar ed agir el senn da sligiazions, viver e respectar in l'auter, sescuntrar cun stema, esser sincers, ver plascher ed apprezzar il bi che nus vein.

Nus essan ils Lumnezians!

Jeu engraziel a Vus caras convischinas e cars convischins pil sustegn ch'jeu sco era la suprastonza han astgau guder duront igl onn vargau. Engraziar less jeu era alla commembra ed als commembers da suprastonza che s'engaschan cun grond anim pil beinstar da nosa vischnaunca. In special engraziament admittel a tut nos collaboraturs e collaboraturas per lur fetg buna lavura prestada per nosa vischnaunca.

*Daniel Solèr,
president communal*

Caplutta da Sogn Gudegn, Vignogn

VOTAZIUNS E RADUNONZAS

Votaziuns all'urna

13/02/2022 (federal), participaziun da votar 37.10%

- Iniziativa dil pievel "Scamond da far experiments cun animals e cun la carstgaunadad": 147 gie / 468 na

13/02/2022 (federal), participaziun da votar 37.16%

- Iniziativa dil pievel "Affons e giuvenils senza reclama da tubac": 290 gie / 337 na

13/02/2022 (federal), participaziun da votar 35.81%

- Midada dalla lescha federala davart las taxas da bul: 263 gie / 318 na

13/02/2022 (federal), participaziun da votar 37.16%

- Lescha federala davart in pachet da mesiras en favur dallas medias: 332 gie / 285 na

13/02/2022 (communal), participaziun 34.85%

- Revisiun parziala dalla Lescha davart igl uorden public dalla vischnaunca Lumnezia (Art. 22 alineia 2 e 3): 482 gie / 69 na

15/05/2022

Eleccziun dalla Regenza grischuna

vuschs

- Caduff Marcus	707
- Parolini Jon Domenic	392
- Maissen Carmelia	312
- Payer Peter	289
- Hug Roman	236
- Bühler Martin	219
- Vetsch Hans	20
- Ulteriurs	59
- Nunvaleivels	5
- Vits	21

Eleccziun dil Cussegl grond

vuschs

- Derungs Gian	469
- Schmid Stefan	334
- Sgier Martin	264
- Caminada Serafin	104
- Schmid Rita	86
- Deplazes Beat	64
- Gartmann Norbert	50

15/05/2022 (federal), participaziun da votar 42.83%

- Midada dalla lescha da films: 360 gie / 339 na

15/05/2022 (federal), participaziun da votar 44.91%

- Midada dalla lescha da transplantaziun: 391 gie / 346 na

15/05/2022 (federal), participaziun da votar 41.71%

- Surpigliada dall'ordinaziun dalla UE davart la guardia europeica da cunfin e da costas (svilup digl aquist da Schengen): 436 gie / 221 na

15/05/2022 (communal), participaziun da votar 48.00%

- Concept per la sanaziun dallas vias da meglieraziun Lumnezia cun conceder il credit da CHF 5'200'000: 620 gie / 131 na

25/09/2022 (federal), participaziun da votar 50.23%

- Iniziativa davart la tenida d'animals en gronda quantitad: 192 gie / 660 na

25/09/2022 (federal), participaziun da votar 48.42%

- Finanziaziun supplementara dall'AVS tras in augment dalla taglia sin la plivalur: 529 gie / 288 na

25/09/2022 (federal), participaziun da votar 48.83%

- Midada dalla lescha federala davart l'assicuranza per vegls e survivents (AVS 21): 559 gie / 264 na

25/09/2022 (federal), participaziun da votar 46.27%

- Midada dalla lescha federala davart la taglia anticipada: 491 gie / 264 na

27/11/2022

Eleccziun complementara per in commember dalla suprastanza communal per la perioda d'uffeci 2021-2024

Gian Caduff, Morissen	204 vuschs
Singuls, nunvaleivels	24 vuschs

27/11/2022 (cantunal), participaziun da votar 18.78%

- Revisiun parziala dalla constituiziun cantunala: 279 gie / 36 na

27/11/2022 (cantunal), participaziun da votar 18.78%

- Credit per la renovaziun ed igl engrondiment dil baghetg cantunal a Cuera: 220 gie / 95 na

Radunonzas communalas

Vischinas e vischins ein vegni envidai a treis radunonzas communalas. En quellas ei vegniu sbassau il pei da taglia da 100% sin 90% dalla taglia cantunala, approbau il quen e preventiv communal e priu enconuschientscha dalla planisaziun d'investiziuns per 2022-2027.

Ils suandonts rendaquens ein vegni approbai:

- Sanaziun dalla via da meglieraziun Speziembien (Frust Grond) el vischinadi da Vrin
- Midada dils biros en habitaziuns el center communal el vischinadi Vignogn
- Baghegiar ora localitads da biro ella casa da fatschenta Palius el vischinadi da Vella
- Midadas dils locals d'uniuns el vischinadi da Cumbel
- Baghegiar ora ina biblioteca ellas anteriuras localitads da stizun el vischinadi da Vella
- Pilotadi central pil provediment d'aua dalla vischnaunca Lumnezia

La radunonza communal ha concediu credits per projects:

- CHF 700'000 Sanaziun dalla via d'ual Punt Tgiern el vischinadi da Vrin
- CHF 600'000 Sanaziun dalla via da meglieraziun Camadra - Tschantegn el vischinadi da Lumbrein
- CHF 5'200'000 (per mauns dalla votaziun all'urna) Concept per la sanaziun dallas vias da meglieraziun Lumnezia
- CHF 180'000 (credit supplementar) Sanaziun dalla via da meglieraziun Catrutg (Tgis) el vischinadi da Vignogn
- CHF 290'000 Lavurs da catram e remplazzament lingias d'aua via da quartier Trutg el vischinadi da Vella
- CHF 135'000 (credit supplementar) per lavurs supplementaras nunprevedidas vid la canalisaziun ella via da quartier Trutg el vischinadi da Vella
- CHF 325'000 Lavurs da catram e remplazzament lingias d'aua via Davos Munts Dado su, sco era lavurs da catram via Davos Munts Dado sut

La radunonza communal ha plinavon

- presentau ideas per ina purschida da stad entuorn il Mundaun
- approbau la revisiun parziala dalla planisaziun locala, midada plan da zonas per las parcelas nrs. 4188, 4189 e 4822, Vella nr. 8360, Degen nr. 315, Suraua (Uors) nr. 5070, Lumbrein
- approbau la revisiun parziala dil Reglament da salarisaziun per la vischnaunca Lumnezia (022.100)
- approbau la naturalisaziun da Melanie Nothacker, oriunda dalla Tiaratudestga e sesenta a Lumbrein

Allas radunonzas communalas dil 2022 han intragliauter 63 persunas priu part.

Suprastonza communal

La suprastonza communal ei seradunada per 23 sedutas. Plinavon eis ella sefatschentada en pliras dietas cun la strategia dalla vischnaunca Lumnezia pils proxims onns.

ADMINISTRAZIUN COMMUNALA

El decuors dil 2022 ein plirs collaboraturs dall'administraziun communal i en pensiun ordinaria ni anticipada. Quei ha viliu gir ir alla tschercha da personal. El temps dad oz ina pulita sfida oravontut era en vesta alla pretensiun ed il giavisch d'applicar en fatgs communal il romontsch sco lungatg uffical.

Pensiunaments enteifer l'administraziun communal

Marcus Cavegn, Vella
Canzlist communal e menader digl uffeci da baghegiar

In canzlist va en pensiun – in'era va a fin. Suenter 40 onns survetsch, 30 da quels tier la vischnaunca Vella e 10 tier la vischnaunca Lumnezia, vegn Marcus Cavegn pensiunaus il schaner 2023. Cun risguardar vacanzas e sururas ei siu davos gi da lavur uffical sco canzlist staus il tenadur 2022.

Marcus Cavegn ei staus canzlist per tschun presidents communal:

Per la vischnaunca Vella:

- Reto Jost-Raguth; tochen 1989
- Balzer Caviezel-Blumenthal; 1990 - 1999
- Daniel Blumenthal-Lombris; 2000 - 2012

Per la vischnaunca Lumnezia:

- Duri Blumenthal-Blumenthal; 2013 - 2020
- Daniel Solèr-Camenisch; dapi 2021

A nundumbrevilas sesidas e radunonzas ha Marcus Cavegn priu part cun vusch cusseglianta, ha scret ils protocols, ei staus en cumissions da projects ed ha collaborau en tut cun 36 suprastonts communal per la vischnaunca da Vella e 14 per la vischnaunca Lumnezia.

Sper la lavur quotidiana da canzlist ei in dils grond projects segiramein staus la fusiun dils vischinadis tier la vischnaunca Lumnezia, la collaboraziun stretga culs presidents, suprastonts e canzlists dallas anteriuras vischnauncas sco era ils uffecis cantunals, l'unificaziun dallas leschas e dalla constituziun communal e la repartiziun dil personal. Cun vigur dalla fusiun, igl 01. da schaner 2013, ei Marcus Cavegn vegnius elegius sco emprem canzlist communal dalla vischnaunca Lumnezia.

Il scarvon, sco la clamada vegneva numnada antruras, ha ozilgi lunscho dapli incumbensas che "mo" scriver protocols. La digitalisaziun ha segiramein purtau in levgiament en biars graus e la pusseivladad da saver scriver e-mails enstagl da metter tut sin pupi simplifichescha considerablamein la lavur. La retenientscha dalla populaziun deponer commentaris ni reclamaziuns ei denton era vegnida pli pintga. Ei va bia pli tgunsch da formular ina critica en in e-mail, che da far la breigia e scriver ina brev ufficala. Magari vegn gnanc entschiet il mail cun plidentar igl adressat all'entschatta ed era senza deponer in salid alla fin. Cun pazienza e suveranidad ha Marcus Cavegn priu notizia, reagau, ni tut tenor era buca reagau sin tals e-mails.

Ina dallas pli grondas sfidas sco canzlist eis ei da schonglar denter la collaboraziun cun uffecis ed instituziuns externas, la suprastonza communal ed auters organs dalla vischnaunca, risguardar damondas e votums dalla populaziun ed il medem mument tener igl equiliber denter tut quellas partidas e

representar ils interess dalla vischnaunca. Marcus Cavegn ha sur tut ils onns d'uffeci capiu da far quei ligiom ed el savess probablamein scriver in pulit cudisch cun episodas ed anecdotas ch'ei schabegiadas enteifer 40 onns el survetsch public.

Duront siu temps d'uffeci ei Marcus Cavegn staus ton canzlist sco era menader digl uffeci da baghegiar communal ed el ha aschia sur plirs onns surpriu il tgamun da dus posts fetg pretensius cun in pensum da lavur da marcantamein sur tschien pertschien. Sper quei eis el era aunc staus activs per la communitad sco commember da pliras uniuns localas ed ha era aunc giu siu menaschi puril cun nuorsas. Quei ei buca stau senza consequenzas per sia sanadad. Denton, malgrad in'operaziun dil cor eis el suenter in temps da reconvalescenza danovamein semess cun tutta curascha alla nunstunclenteivla lavur.

Suenter ch'igl ei el decuors dil 2022 buca reussiu d'anflar in nev menader pigl uffeci da baghegiar communal ei Marcus Cavegn sedeclaraus prompts da segidar vinavon culla vischnaunca en temps parzial. Era ella cumissiu per la planisaziun locala e per il project dalla nova nominaziun da tut las vias en Lumnezia eis el vinavon en funcziun per la vischnaunca.

La lavur da Marcus Cavegn per la publicitad sa vegnir numnada exemplarica. In enorm senn da responsabladad, perseveronza, nundetga pazienza ed in engaschi extraordinari, ch'ei ozilgi struschamein pli d'anflar.

Per Tiu futur giavischein nus a Ti, Marcus, tut bien, oravontut buna sanadad, temps en abundonza per viagiare, per Tiu iert, per retschercas genealogicas e che Ti sappies prender tut empau pli pacific.

Leonora Blumenthal, Vella

Collaboratura dall'administraziun communal e secretaria digl uffeci da baghegiar

Leonora Blumenthal ei entrada en survetsch tier la vischnaunca Vella igl onn 1987. Ella ha luvrau per l'administraziun communal e medemamein pigl uffeci da baghegiar communal. Ensemen cun Marcus Cavegn ei Leonora Blumenthal stada 35 onns el survetsch public. Els dus ein s'accordai e savevan il davos bunamein tgei che l'auter patratgi. In tec semegliont alla convivenza da partenaris. Forsa ha ei era duvrau enqualga empau pazienza in per l'auter.

Denton sch'ei duvrava enzanua ina substituziun, era Leonora Blumenthal cheu, malgrad siu engaschi en pensum parzial. Duront tut ses onns d'uffeci eis ella segidada, denter auter era ella canzlia da Riein.

El decuors da siu temps da survetsch ha Leonora Blumenthal era survegniu ina gronda rutina da bardigliar. Ella ha giu da midar ils biros dall'administraziun communal buca meins che tschun gadas e quei mo enteifer il vitg da Vella.

- Casa Derungs, Nurtatsch
- Casa Gronda, Fretli
- Casa Cavegn, Sutvitg
- Casa Derungs, Chiglivier
- Casa communal, Palius

Duront tut quels onns ha Leonora Blumenthal rimnau ina nundetga experientscha e savida ell'administraziun communal ed els fatgs da baghegiar.

Leonora Blumenthal ha giu in excellent senn da coordinaziun, la survesta dallas pendenzas ed ei segidada dapertut nua ch'ei barschava. Il material da votaziuns per la vischnaunca da Vella mava ella adina a reparter sezza el vitg, e quei tut a pei. Era suenter la fusiun dalla vischnaunca Lumnezia ei Leonora Blumenthal adina stada promta da surpender lavurs, leu nua ch'ei duvrava. Ella ei biaras gadas vegnida a luvrar gis ch'ella vess giu liber ni magari era las seras e beinenqualga eis ella segidada culs convischins privats sch'ei era buca clar tgei formular ch'ei seigi da duvrar per far la damonda da baghegiar ni era cun emplenir ora las declaronzas da taglia.

Leonora Blumenthal ei vegnida pensiunada ufficialmein ils 31 d'october 2022. Denton era ella ei stada promta da luvrar vinavon sur siu temps d'uffeci ora, per aschia segidar cuagl uffeci da baghegiar da liquidar pendenzas e per luvrar en Lenia Collenberg, ch'ei vegnida el secretariat da baghegiar suenter haver terminau siu emprendissadi tier l'administraziun communal Lumnezia.

Per la pensiun giavischein nus a Ti, Leonora, tut bien, bia plascher cun Tia biadia Lisa e bia bialas turas da viagiar cun Tia famiglia.

Giusep Capeder, Lumbrein

Anterior canzlist communal dalla vischnaunca Lumbrein e collaboratur dall'administraziun communal Lumnezia

Siu survetsch per la publicitad ha Giusep Capeder entschiet sco canzlist communal dalla vischnaunca Lumbrein.

Sper l'organisaziun e protocollaziun da sesidas da suprastanza e da radunzas communalas eis el staus responsabels per tut las fatschentas che crodan tier ad in canzlist, respectivamein ad in'administraziun communal. Sper quellas pendenzas da mintga gi era giu d'organisar e collaborar pils process da preparaziun dalla fusiun dalla vischnaunca Lumnezia. Giusep Capeder ei staus la persuna da contact denter ils uffecis, la suprastanza communal ed ulteriurs funcziunaris dalla vischnaunca ed era denter la populaziun e la vischnaunca.

Pli tard, els biros a Vella, ei Giusep Capeder staus duront diesch onns la simpatica fatscha al spurtegl e la vusch al telefon. El ha priu encunter damondas e dau sclariment a moda professionala, registrau naschientschas, arrivadas, partenzas ed era mortoris. Ch'ei seigi stau ina nova carta d'identitad, ina conferma da domicil ni era ina lubientscha per luvriers jasters, las lavurs dalla controlla da habitonts manischava el cun gronda rutina e l'experientscha da biars onns e quei adina a moda honzelia e beinvulenta.

Giusep Capeder era gia a Lumbrein responsabels per la facturaziun dils quens d'energia dalla Societad Ovra electrica Lumbrein (SOEL) e quella lavur ha el era exequiu vinavon suenter la fusiun dils vischinadis tier la vischnaunca Lumnezia. El veva la survesta dallas reservaziuns da localitads, emprests da clavs per uniuns, parcadis communalas ed el era il contact tier ils pedels ed ils luvriers communalas.

Giusep Capeder ei sedaus giu tut ils onns d'uffeci cun la preparaziun dils messadis da votaziuns, ha tarmess il material allas votantas ed als votants ed ha era organisau il program da lavur e las persunas che dumbravan ora il cedels las dumengias da votaziuns ed elecziuns. Ils 30 da november 2022 eis el ius en pensiun anticipada.

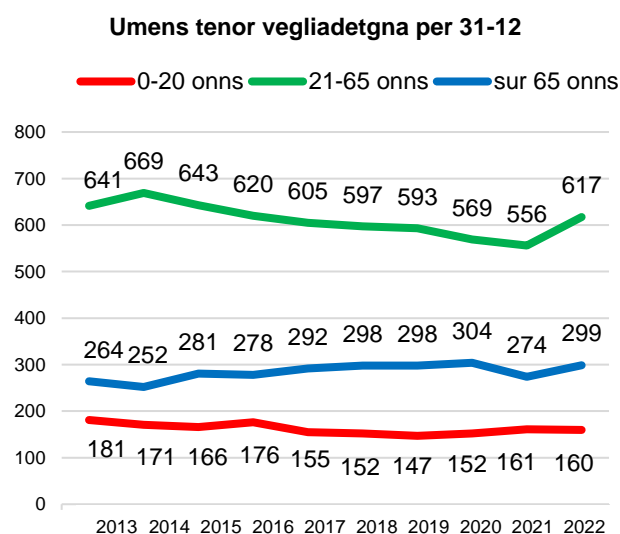
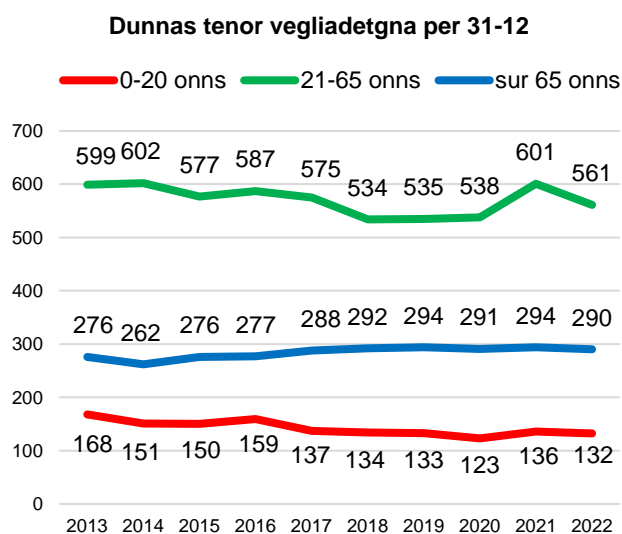
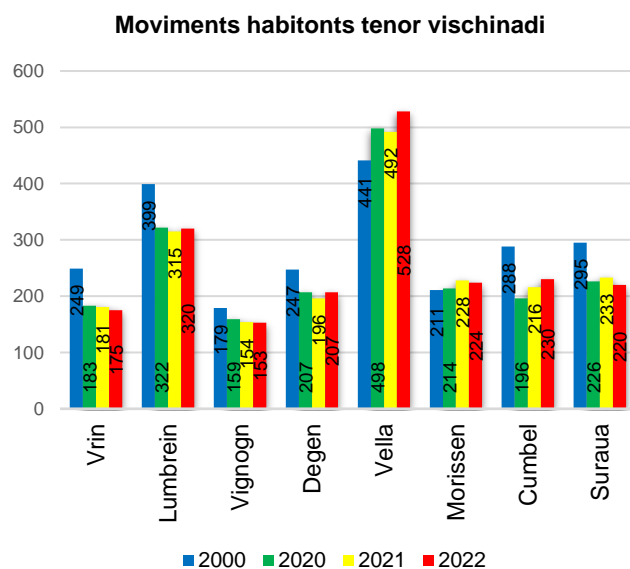
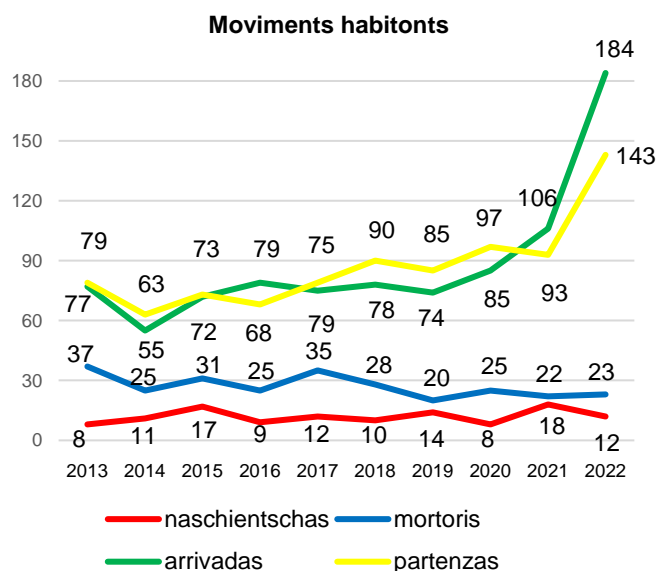
Era a Ti, Sepli, giavischein nus tut bien, buna sanadad e bia bialas uras ensemen cun Tia dunna Trudy.

En num dalla vischnaunca Lumnezia in cordial "engraziel fetg!" a Marcus Cavegn, Leonora Blumenthal e Giusep Capeder per Vies grond engaschi per la publicitad.

Administraziun communal Lumnezia

STATISTICAS DALLA CONTROLLA DA HABITONTS

Naschientschas 2022

31-01-2022 Sofia Scolieri, Morissen
 22-02-2022 Rafael Silva Victoriano, Cumbel
 03-04-2022 Selina Cabalzar, Lumbrein
 13-04-2022 Yael Caminada, Vella
 28-04-2022 Nevin Eicher, Vignogn
 07-05-2022 Noe De Giorgi, Vella

15-05-2022 Lino Solèr, Morissen
 03-07-2022 Mauro Jeger, Vrin
 21-07-2022 Alice Moreira Martins, Degen (Vattiz)
 13-09-2022 Carlo Floss, Suraua (Uors)
 12-10-2022 Joel Arnold, Lumbrein
 25-10-2022 Raoul Melvin Waser, Lumnezia

Senioras e seniors dad 85 onns e dapli per 31-12-2022

23.11.1923 Caduff Maria Agatha, Morissen
 08.09.1924 Solèr-Caminada Maria Catrina, Lumbrein (Surin)
 12.11.1925 Capaul-Caminada Anna Ursula Lumbrein (Surin)
 11.03.1926 Montalta-Camenisch Mathilda, Morissen
 01.01.1927 Mont Maria Antonia, Vella
 13.02.1927 Arpagaus-Tönz Ida, Suraua (Uors)
 19.08.1927 Caduff-Elvedi Albert, Cumbel
 16.09.1927 Arpagaus-Elvedi Alexandra, Cumbel
 18.04.1928 Alig-Caminada Simeon, Vrin
 12.12.1928 Casanova-Item Paulina, Vella
 22.01.1929 Arpagaus-Arpagaus Christina, Cumbel
 16.03.1929 Cabalzar-Capaul Josefa, Lumbrein
 18.03.1929 Schmidt Rosina, Degen
 20.03.1929 Casanova-Derungs Josefa Catrina, Vella
 14.05.1929 Degiorgi Pia, Vella
 19.05.1929 Vieli-Candinas Maria Imelda, Cumbel
 05.09.1929 Solèr-Pelican Johann, Vrin
 18.01.1930 Campeol-Ducatel Laetitia, Suraua (Peiden)
 21.01.1930 Caduff-Caduff Irma, Cumbel
 17.02.1930 Capaul Clara, Vella
 12.11.1930 Lombris-Casanova Philippina, Vella
 23.11.1930 Derungs-Job Catrina, Vignogn
 31.01.1931 Capaul-Capaul Marcella, Lumbrein
 12.03.1931 Solèr-Pelican Genoveva, Vrin
 18.05.1931 Projer-Lombris Vinzenza, Vella
 25.05.1931 Pelican-Caminada Maria, Vrin
 28.06.1931 Albin-Grob Rosa, Suraua (Tersnaus)
 21.07.1931 Capaul-Cabalzar Ghetta, Degen
 11.10.1931 Gross Paul, Suraua (Uors)
 06.01.1932 Solèr-Derungs Otto, Vella
 22.01.1932 Caminada-Casanova Rest Gieri, Lumbrein
 31.01.1932 Projer-Lombris Gion Hasper, Vella
 04.06.1932 Fischer-Pelican Christina Monica, Turitg
 17.07.1932 Caminada-Caviezel Maria, Vrin
 01.10.1932 Blumenthal-Schmidt Emilia Margretha, Degen
 03.10.1932 Derungs Barla, Suraua (Camuns)
 22.10.1932 Arpagaus Maria, Suraua (Uors)
 29.10.1932 Weishaupt-Caduff Luis, Degen
 15.11.1932 Cuccuru-Cabalzar Fidelina, Degen
 08.01.1933 Solèr-Derungs Maria, Suraua (Camuns)
 07.03.1933 Caviezel-Reinhard Gion Antoni, Vrin
 22.09.1933 Arquisch-Casanova Silvia, Lumbrein
 09.01.1934 Alig Marcus, Degen
 23.04.1934 Capaul-Caminada Ursulina, Lumbrein
 26.04.1934 Casanova-Gartmann Luis, Lumbrein
 27.04.1934 Caduff-Camenisch Rosa, Morissen
 07.05.1934 Arquisch-Capeder Irma, Lumbrein
 19.05.1934 Caduff-Elvedi Anastasia, Cumbel
 20.05.1934 Blumenthal Angelina, Morissen
 19.09.1934 Derungs Margretha, Suraua (Camuns)
 29.10.1934 Capaul-Caminada Ursula, Lumbrein
 11.11.1934 Elvedi-Caduff Martina, Cumbel
 15.02.1935 Casanova-Brüllhardt Giusep, Vignogn
 30.05.1935 Tanno-Blumenthal Silvia, Vella
 19.06.1935 Derungs-Blumenthal Luis, Suraua (Surcasti)
 04.08.1935 Caviezel-Solèr Sep Fidel, Vrin
 20.08.1935 Derungs Adolf, Morissen
 27.09.1935 Caminada-Casanova Thomas, Lumbrein
 14.11.1935 Caviezel-Caminada Turthè, Vrin
 09.12.1935 Demont-Derungs Rest Cundrau, Vella
 13.12.1935 Caminada-Beer Helen, Lumbrein

19.01.1936 Pelican Ursula, Vrin
 20.01.1936 Casanova-Arpagaus M. Bernardetta, Vignogn
 15.02.1936 Caduff Alfred, Degen
 29.02.1936 Cabalzar Sep Andriu, Degen
 09.03.1936 Lerchi-Derungs Julia, Vella
 21.04.1936 Capaul-Capaul Vendelin, Lumbrein
 15.05.1936 Siegenthaler-Casanova Fernand, Degen
 29.05.1936 Casanova-Arpagaus Gieri, Vignogn
 15.06.1936 Brand-Hugelshofer Fritz, Vella
 03.08.1936 Pelican-Solèr Margreta, Vrin
 24.08.1936 Gartmann-Casanova O. Margretha, Vignogn
 09.10.1936 Pelican-Casaulta Tresa, Lumbrein
 11.10.1936 Hossmann-Decurtins Giachen, Cumbel
 29.11.1936 Caviezel-Caminada Theodor, Vrin
 01.01.1937 Andreoli-Derungs Sep Antoni, Vignogn
 01.02.1937 Casanova Luregn Vinzenz, Vignogn
 13.03.1937 Caduff-Camiu Imelda, Cumbel
 19.03.1937 Casanova-Caminada Gabriel, Lumbrein (Surin)
 19.03.1937 Lombris Roc, Vella
 19.03.1937 Lombris-Lechmann Pius, Vella
 05.04.1937 Brand-Hugelshofer Erika, Vella
 14.04.1937 Louman Hendrik, Cumbel
 30.05.1937 Caduff-Caviezel Augustin, Morissen
 04.07.1937 Casanova-Derungs Silvio, Vignogn
 07.07.1937 Caduff Ghetta, Degen (Vattiz)
 08.07.1937 Casaulta-Sgier Anselm, Lumbrein
 08.07.1937 Caminada Tiburzia, Vrin
 27.07.1937 Casanova-Arpagaus Ursulina, Vignogn
 07.09.1937 Casanova-Blumenthal Rest Giusep, Vignogn
 07.11.1937 Alig-Caminada Ida, Vrin
 08.11.1937 Caminada-Caviezel Franzina, Vrin
 17.11.1937 Sgier-Camenisch Antonia, Vella

Nos defuncts 2022

10.01.2022 Cahenzli-Elvedi Hildegard, Cumbel (*1932)
 26.01.2022 Andreoli-Arpagaus Alfons, Vattiz (*1942)
 21.02.2022 Derungs-Capaul Anna Mierta, Vignogn (*1950)
 16.03.2022 Capaul Gieri Antoni, Tersnaus (*1941)
 30.03.2022 Casanova-Derungs Monica, Uors (*1926)
 01.04.2022 Collenberg-Capaul G. Martin, Lumbrein (*1938)
 01.04.2022 Riedi-Guldener Clemens, Morissen (*1944)
 07.04.2022 Lechmann-Rigert Marius, Vella (*1953)
 01.06.2022 Caminada Robert, Vattiz (*1947)
 05.06.2022 Capaul Artur, Lumbrein (*1947)
 20.06.2022 Halter-Caduff Claudio, Vella (*1940)
 04.07.2022 Lechmann Anna, Vella (*1941)
 04.07.2022 Capaul-Käslin Gion Gieri, Degen (*1935)
 24.08.2022 Cajochen Giachen Giusep, Vattiz (*1937)
 28.08.2022 Blumenthal-Elvedi Julita, Degen (*1946)
 29.08.2022 Elvedi-Arpagaus Antonia, Cumbel (*1936)
 05.10.2022 Derungs Reto, Vignogn (*1948)
 12.10.2022 Capaul Christian, Lumbrein (*1937)
 01.11.2022 Furger-Arpagaus Glieci, Cumbel (*1925)
 29.11.2022 Solèr Christian, Vrin (*1944)
 22.12.2022 Halter-Caduff Margreta, Vella (*1941)
 24.12.2022 Elvedi-Caduff Balzer, Cumbel (*1930)
 27.12.2022 Caduff-Arpagaus Alfonsina, Cumbel (*1935)

SEGIRTAD PUBLICA

Menaschi da pumpiers

Igl onn da menaschi 2022 dils pumpiers ei vengius menaus atras senza pli gronds incaps ni seracass. El center da quei onn ei la scolaziun caulda stada. Nus vein giu la pussevliadad da sescolar gl'entir corp els containers da fiug e calira. La tscheina da finiziun ha finalmein puspei saviu vegnir menada atras. Cun ina fetg buna participaziun ed in deletg culinaric vein passentau ina biala sera en la stanza d'uniuns a Cumbel.

Intervenziuns

Duront igl onn da pumpiers 2022 essan nus vegni clamai tier differents seracass pigns ni mediochers. Cun l'interruptziun dil current electric duront igl open air Lumnezia e las consequenzas procuradas tras las lingias d'aulta tensiun a Suraua vein stuiu segirar all'entschatta il plaz da seracass avon che nus vein saviu intervegnir.

Seracass cun current electric han priu tier ils davos onns e pretendan ina supplementara precauziun da mintga pumpier en acziun. Segirafranc ei il barschament dalla tegia da catscha dall'alp Suraua visavi Vanescha en memoria. Sin fundament dalla situaziun el liug han las personas saviu vegnir evacuadas e la tegia ei daventada in'unfrenda dallas flommas.

Als ulteriurs seracass vein saviu dar, grazia al bien equipament, damogn ed evitar tras quei donns pli gronds. Nossa atgna segirtad ei tier mintga intervenziun d'emprema prioritad. Ord quei motiv eis ei impurtont che material personal, sco per exempel il resti da schurmetg cun calzers, vons e capellina vegnan retablai e manteni endretg. Aschia muossan quels era in pli liung temps da veta. Secumprovau ei tier las intervenziuns segirafranc era l'investiziun en in modul da ner/alv. Quel porscha al pumpier ch'ei vegnius fermamein en contact cun fem e fulin, la pussevliadad da sescumiar el liug per buc runar ils partichels fins dapertut vinavon.

Persunal

Il corp da pumpiers dumbra actual ver 118 pumpiers. Ina fetg confortabla situaziun ch'ei denton da far adatg muort la demografia e las pussevliadads d'habitar en Lumnezia. Plirs pumpiers habiteschan en vitgs vischinonts e prestan tuttina, ord motivs da professiun ni persunals, survetsch el corp da pumpiers Lumnezia. Quei che legra nus zun fetg denton semuossa era cheu il maletg dalla periferia e las vischnaucas muntagnardas.

Scolaziun

Cul niev model da scolar nossas secziuns, Suraua, Lumnezia dado e Vrin Lumbrein, vein saviu augmentar la qualitat e variaziun dils exerchezis. Egl onn da menaschi 2022 vein saviu rimnar experientschas e far adattaziuns cun quei model.

Era uonn han plirs pumpiers frequentau cuors da perfecziun ni cuors da cader. Rafael Andreoli e Gian Derungs han frequentau cun success il cuors d'officier. Aschia han els naven dalla primavera 2022 saviu rinforzar la scolaziun en las secziuns. Ad els dus bia plascher en lur niev rang.

Vinavon han Fabio Crivelli e Thomy Sgier frequentau il cuors da meinagruppa. Ad els in cordial beinvegni el cader dil corp da pumpiers e giavischein cun lur nova sfida bia plascher e ch'els possien purtar niev vent en nies corp.

Ils meinagruppas han frequentau il gi da perfecziun e scolaziun, il qual che ha liug mintga dus onns. Quest onn ha quel giu liug a Castrisch.

Il 2022 ei la scolaziun caulda stada el center. Ils pumpiers han astgau exercitar in'entira sera els differents containers da fiug e calira. Quels exerchezis han giu liug a Glion ed ein stai frequentai fetg bein.

Exerchez el container da fiug

Ils novizs, las duas annadas 2000 e 2001, vegnan scolai en ina atgna secziun per ch'els survegnan aschia la profundada scolaziun da basa. Ils novizs dall'annada 2001 han plinavon saviu profitar dil gi da basa che ha mintgamai liug la primavera a Trun. Ei legra mei mintgagada da perseguitar il svilup da nos giuvens pumpiers e lur motivaziun. Sperel che quei possi purtar fretg era el futur da nies corp.

La fin fenadur vein menau atras il di dils pumpiers per ils affons dil pass da vacanzas dalla pro Junior. Quei ei ina occurenza che ha liug mintg'auter onn e che carmala adina puspei in triep affons dalla Lumnezia e dalla Val S. Pieder. Ina buna caschun sco corp da pumpiers da semussar e sepresentar alla giuventetgna ed als vengnents pumpiers. Igl ei bellezza da mirar en quels egls tarlichonts dils affons.

Gi da pumpiers, pass da vacanzas Pro Junior

Material ed equipament

Damai che nus vein differents vehichels che survargan lur temps da funcziun essan stai il 2022 cun ina gruppa da lavur fetg intensiv vid examinar pliras opziuns. Cul plan d'investiziun che vegn actualisau ed analisau onn per onn essan semess vid examinar in remplazzament dil TLF Unimog a Lumbrein. Il qual che datescha dil 1979 e corrispunda buc pli a nos basegns e nossas incumbensas. Sin fundament da quella examinaziun vein fatg la proposta per mauns alla suprastanza. La damonda da credit per mauns dalla radunonza communal da succeder el decuors dalla primavera 2023. Cunquei ch'igl ei da quintar cun liungs temps da furniziun han quellas examinaziuns giu liug sut squetsch da temps. La fin finala vein saviu suttametter l'optimala proposta per mauns dalla suprastanza.

In grond engraziament admettel a tuts pumpiers che s'engaschan per la segirtad da nosa vischnaunca. Engraziar lessel era als gremis politics ed al cader per la buna collaboraziun.

*Rino Caviezel,
cumandant da pumpiers*

Impressiuns dallas activitads dils pumpiers Lumnezia

FINANZAS

Resultats quen communal 2022

Il quen da gudogn e sperdita 2022 siara cun in surpli da recav da CHF 1'863'515.81. Ils cuosts totals muntan a CHF 15'872'327.58 ed il recav total a CHF 17'699'204.73. Las amortisaziuns muntan a CHF 1'374'507.30. Tenor MAC2 ein amortisaziuns supplementaras buca admissiblas pli per investziuns novas. Las amortisaziuns ordinarias succedan tenor ina tabella ch'il cantun dat avon. Cumparegliau cugl onn precedent ein las amortisaziuns sereducidas levamein per rodund CHF 45'000.00. Il motiv per la reduziun ei la recumandaziun digl Uffeci da vischnauncas dil cantun Grischun en connex culla cudischaziun dallas taxas da colligiazium. Quellas vegnan tenor MAC2 passivadas directamein tier las investziuns las pli veglias. La vischnaunca Lumnezia ha aschia saviu amortisar dabia investziuns vid igl aquaduct communal e la canalisaziun/serenera directamein sur las taxas da colligiazium. Cumpriu ella summa da CHF 1'374'507.30 ein denter auter las amortisaziuns dallas investziuns veglias, pia da quellas ch'eran succedidas avon la midada sin MAC2 e che vegnan amortisadas enteifer tschun onns (entochen la fin 2022). MAC2 meina a cuorta vesta a meins amortisaziuns. A liunga vesta denton, pia pils proxims decennis, sedattan adina dapli amortisaziuns. Per quei motiv eis ei dad esser precauts e mirar da tener constant il recav da taglia. La finamira dalla vischnaunca ei da saver finanzia tut ils projects ord atgna finanziaziun.

Il quen d'investziun 2022 siara cun expensas totalas da CHF 3'818'288.14 ed entradas totalas da CHF 2'538'908.37. Las entradas ein d'attribuir a contribuziuns federalas e cantunales. Ultra da quei ein taxas da colligiazium vid igl aquaduct communal e la serenera da rodund CHF 820'000.00 vegnidadas incassadas. Las taxas da colligiazium ein s'augmentadas per rodund CHF 270'000.00 enviers igl onn 2021.

Las investziuns principalas digl onn 2022 ein las lavurs da cuvrida da differentas vias (via Trutg a Vella e vias Davos Munts Dado a Vattiz, Degen), la sanaziun dil provediment d'aua Lumbrein-vitg, il remplazzament dalla maschina da mulscher sill'Alp Staviala Vedra a Lumbrein, la davos'etappa dallas vias da meglieraziun Vignogn, la via Tschantegn a Lumbrein, la sanaziun dalla via d'uual Punt Tgiern a Vrin, la senda da Nino Schurter (Nino Biketrail) sco era l'infrastructura a Parvalsauns, Vrin, cun parcadi, tualetta e suosta.

Risguardond il surpli da recav, senza las amortisaziuns sco era finanziaziuns specialas (reservas), seresulta in cashflow da CHF 3'142'895.58. Il surpli da finanziaziun, cun risguardar il surpli d'expensas tier investziuns, munta a CHF 1'863'515.81. Il surpli da finanziaziun munta che las investziuns nettas han saviu vegnir finanziaadas mo cul cashflow. Il quen communal 2022 siara enviers il preventiv communal 2022 cun in meglier resultat. Il surpli d'entradas ei per gronda part d'attribuir allas entradas da taglias, oravontut las taglias specialas. Las contribuziuns dall'ulivaziun da finanzas ein sereducidas enviers igl onn precedent. Medemamein han differentas contribuziuns da vischnauncas da padrinadi sco era donaziuns da personas privatas ni ord legats menau ad in surpli d'entradas.

*Daniel Solèr,
president communal
e schef dil departament administraziun, segirtad publica
sanadad, segirtad sociala, finanzas e taglias*

La scola Lumnezia el 2022

Suenter 2 onns cun impediments e restricziuns ha la scola successivamein anflau anavos el mintgagi usitau. Occurrenzas e visetas en scola han puspei saviu haver liug.

Egl onn da gestiun ha il Cussegl da scola giu 8 sesidas e deliberau circa 40 tractandas. Il presidi e la direcziun da scola s'entaupan regularmein per tractar ils fatgs da scola. Igl inscunter denter il Cussegl da scola e las personas d'instrucziun vegn tgiraus a caschun dallas visetas da scola e dalla meisa rodonda, che han liug annualmein.

Prevenziun

La scola metta gronda peisa sin la prevenziun ed organisescha mintg'onn differentas occurrenzas e scolaziuns specialas. Igl onn 2022 ein scolaras e scolars vegni sensibilisai en connex cun las suandontas tematicas:

Il fevrer ha ei dau ina prevenziun sexuala. Ils collaboraturs da "MFM-Projekt" han elaborau workshops cun la 4. – 6. classa, "adebar" ha fatg quell'instrucziun sil scalem superiur. Pils geniturs dils affons dalla 4. – 6. classa ha ei dau ina sera d'informaziun a Cuschnaus.

La primavera ei la scola sefatschentada cul tema mobbing. Las personas d'instrucziun ein vegnidadas duront dus mezs gis correspondentamein. Ad ina sera d'informaziun han las personas dil fatg informau geniturs interessai davart mobbing e cybermobbing.

Viseta dil polizist en scola

Il mars ein scolaras e scolars dalla 1. e 2. classa superiura vegni confrontai cul tema drogas. L'instrucziun han in polizist cantunal dil survetsch da prevenziun ed ina collaboratura dil survetsch psichiatric Grischun fatg. Ina persuna pertuccada ha rapportau dallas experientschas ch'ella ha fatg cun drogas. Quella prevenziun ha liug mintg'auter onn, aschia che mintga scolar vegn sensibilisau davart quei tema el decuors dil temps da scola.

L'exposiziun "fiug ed aua" che vegn organisada mintg'auter onn dalla segirada d'edificis Grischun (GVG) a Tusaun, ha giu liug il matg 2022. Scolaras e scolars dalla 5. e 6. classa san mintgamai visitar quella.

Igl atun ei il scalem superiur separticipaus al gi da project Gorilla. Personas dil fatg externas han purschiu differentes workshops tier las tematicas moviment, nutriment e persistenza.

Il polizist cantunal fa annualmein instrucziun da traffic en scola. Ils scolarets vegnan instrui all'entschatta digl onn da scola co els han da secuntener sin via. El decuors digl onn da scola viseta il polizist la 1. – 5. classa primara en scola.

Duas gadas per onn fa ina persuna dil fatg tgira da dents en scoletta ed en scola primara.

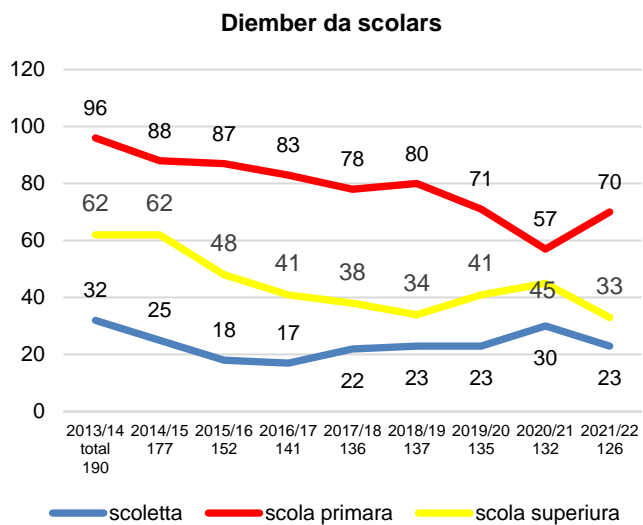
Ils affons da scoletta e dalla 1./2. classa primara vegnan regularmein controllai dalla coiffeusa sin plugls. Aschia havein nus saviu evitar ils alarms da plugls ch'eran ils davos onns adina puspei tema.

Plinavon organisescha la scola primavera ed atun mintgamai duas jamnas il meil da pausa.

Center da scolaziun per pumpiers, Tusaun

Instrucziun da senudar

La midada dil bogn Grava Laax e la situaziun da transport han motivau nus da reponderar la fuorma per l'instrucziun da senudar. Las classas investavan in miez gi per esser in'ura el bogn ch'era meinsvart surcargaus. Igl onn vargau havein nus fatg fetg bunas experientschas cun organisar in gi ell'aua a Sedrun. Il bogn stat a disposiziun sulettamein alla scola Lumnezia. Igl avonmiezgi han tuts instrucziun da senudar. Sur miezgi dat ei gentar ell'ustria dil bogn. Suentermiezgi vegn fatg differents giugs ell'aua. L'instrucziun da senudar per scolarets ha liug vinavon cun quater sequenzas el bogn da Laax.

Elisabeth Lorez
presidenta dil cussegl da scola
e schefa dil departament educaziun

"Casa Alva", Vignogn

Fundaziun da cultura Lumnezia

Per incumbensa dalla vischnaunca Lumnezia meina la Fundaziun da cultura la Casa d'Angel a Lumbrein ed igl Archiv cultural ad Uors. En collaboraziun cun mira:cultura organisescha la FCL guidas culturalas ed ensemen cun la Lia Rumantscha il Café Rumantsch per tals che vulan emprender romontsch. Ensemen cun las vischnauncas vischinas da Val S. Pieder e Sursaisa/Mundaun ha la FCL instradau il project "Convivenza" che vul promover il brat cultural e la convivenza denter Romontschs e Guaisers, indigens, fulasters, segund domiciliai e hosps da vacanzas. La FCL fa plinavon part dall'Associaziun dils museums ed archivs culturals dalla Surselva AMAS. Per segirar la basa finanziaria dispona la FCL curvegna da prestaziun culla vischnaunca Lumnezia, culla Regiun Surselva e cul cantun Grischun.

La Fundaziun da cultura Lumnezia vegn presidiada da Martin Cabalzar. Dil cussegl da fundaziun fan plinavon part Ramun Capaul, Silvio Capeder, Martin Heisch, Alexi Nay e Rita Riedi. La vischnaunca Lumnezia ei representada en quei gremi cul cau dil departament da cultura Remo Derungs.

La Casa d'Angel, la casa da cultura dalla Lumnezia, vegn menada dapi 10 onns d'Anne-Louise Joël, igl Archiv cultural da Simon Derungs e Gian Carlo Albin, il Café Romontsch da Rina Caviezel ed ils projects da mira:cultura e Convivenza da Tobias Heinisch. En lur incarica vegnan ils menaders numnai susteni d'ina entira cudria da collaboraturas e collaboratur.

Igl onn 2022 ei staus per la Fundaziun da cultura Lumnezia in onn da gronds projects. Tut en tut han 3'866 persunas visitau las exposiziuns ni frequentau ils arranschaments.

Casa d'Angel

L'exposiziun annuala ella Casa d'Angel ei stada dedicata al tema "Ovras – Werke aus Vals und Lumnezia". L'exposiziun curatada da Susanne Kudorfer ha mussau ovras da buca meins che 42 persunas. Ella ha cumpigliau ton ovras d'artistas ed artists professionals sco era lavurs artisanalas da dunnas e mistergners indigens. Scolaras e scolars dalla Scola Lumnezia han visitau ils luvratoris concepì da Sarah Clavadetscher ed han aschia saviu tscherchar e promover l'atgna creativitat cun sempels mieds.

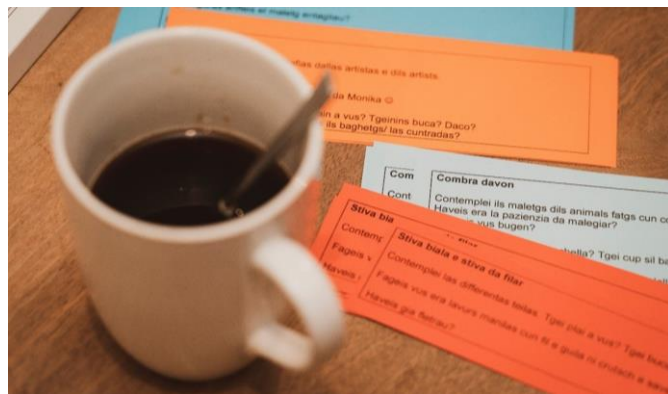
Exposiziun davart la scola e mieds d'instrucziun egl Archiv cultural ad Uors

Archiv cultural Lumnezia

Igl Archiv cultural Lumnezia ha realisau ensemen cun plirs scolasts ina biala exposiziun davart la scola ed ils mieds d'instrucziun ad Uors. L'exposiziun che ha dau ina buna investa el svilup dalla scola ei vegnida frequentada duront ils treis dis d'avertura da rodund 130 persunas. Alla sentupada al Bogn da Peiden, realisada en connex culla produenziun "Peiden" el Teater da Cuera, ha igl archivar saviu presentar numerusas fotografias ch'illustreschan la historia da quei anteriur liug da cura bein frequentau.

Café Romontsch

Al Café Romontsch seradunan per regla mintga meins persunas cun interess d'emprender romontsch, savens accumpignadas d'in padrin ni d'ina madretscha che levgieschan igl access. Il diember da participont a quella occurrenza che vegnan realisada alternontamein en differents vitgs variescha denter 8 e 15 persunas.

"Café Romontsch" per tuts quels che han interess d'emprender romontsch

Cudisch da Lumnezia

Cul cudisch "Lumnezia – ses nums e sias detgas, sia historia e sia cultura" redigiù da Martin Cabalzar eis ei reussiu da realisar ina ovra cumplessiva e da standard davart la Lumnezia. Il cudisch rehamein illustrau ei vegniun presentaus al marcau Daniev a Morissen ed ad ina vernissascha publica a Vella. La publicaziun vegn accumpignada d'ina panotura virtuala realisada da Marc Cathomen. Il cudisch ha cattau in ordvart bien resun.

La publicaziun dil cudisch ei vegnida presentada publicamein ed ha giug in ordvart bien resun.

Guidas da cultura

Ensemen cun Surselva Turissem organischescha mira:cultura guidas da cultura en Lumnezia, Val S. Pieder, Glion, Vuorz e Breil. Purtaders da quella organizaziun ein la Fundaziun da cultura Lumnezia, il Museum regiunal Surselva, Gandahus Vals, il Luvratori meister da Vuorz, il Forum cultural Breil ed il Museum Cuort Ligia Grischa a Trun. La cuntinuaziun da quella purschida che vegn apprezzada fetg da nos hosps duei vegnir segirada entras crear in'uniun corrispundenta.

AmitgAs dalla cultura

Per promover la schientscha per las valurs culturalas dalla vallada e l'identificaziun d'indigens e hosps cun la cultura lumneziana ha la FCL creau la gruppa "AmitgAs dalla cultura". Actualmain fan rodund 50 persunas part da quella gruppa da fautors che vul dar impuls a nossas activitads e che sustegnan la FCL cun ina contribuziun annuala.

Project Convivenza

La finamira dil project "Convivenza" instradaus dalla Fundaziun da cultura Lumnezia ei da dar novs impuls ed intensivar la convivenza e la cooperaziun denter las vischnauncas Lumnezia, Val S. Pieder e Sursaisa, denter Romontschs e Gualsers, indigens, fulasters e hosps da vacanzas. Il project vegn accompignaus d'ina gruppa da scenziats e students che han organisau in luvratori d'impuls visitaus da 50 persunas ella Sentupada a Vignogn. Ils concerts "Convivenza/CantaturAs" cun la cooperaziun d'Alexi e Marcus, Leander Albin, Valimusic, Canorus Lumnezia/Akzent Vals, Fidling Millers a Val S. Pieder, Cuschnaus e Flond ein stai in grond success.

Impressiun dils arranschaments "Convivenza/CantaturAs" a Cuschnaus, Val S. Pieder e Flond han incantau in grond publicum

Project da transfurmaziun

El rom dil project federal e cantonal per reactivar e revitalisar las instituziuns culturalas duront e suenter la pandemia ha la FCL elaborau ina nova strategia, fundau ina gruppa d'amitgAs dalla cultura e formau da niev la cumparsa digitala dalla Fundaziun da cultura, resp. dalla Casa d'Angel, ses projects e sias activitads.

En quei connex han Mieke van Santen, Manuel Caminada, Bettina Brunold e Sarah Clavadetscher creau entgins products indigens che vegnan vendi sut il label "marendas" en nosssa stizunetta da cudischs.

Igl onn 2022 vein nus saviu crear entgins agens products che nus vendin en nosssa stizunetta en Casa d'Angel.

Il luvratori d'impuls per il project "Convivenza" ella Sentupada a Vignogn ei staus frequentaus da passa 40 persunas.

Biblioteca

La Biblioteca Lumnezia ha plazzau sis bauns da leger. El mument ein els en ils suandonts loghens:

- sur Tersnaus, Suraua
- plaz posta Vrin
- lag da far bogn Davos Munts, Vattiz
- sper caplutta a Vella
- agl ur digl uaul Parmischinas, Lumbrein
- fueina da grillar Tschanabrels, sur Davos Munts, Vattiz

Ins sa guder literatura sut tschiel aviart. Ils loghens dils bauns san variar dad in onn a l'auter.

Baun da leger, Parmischinas

Uniuns

Las uniuns ein puspei activas! Finalmein... sunter il temps da corona ein era las uniuns puspei ord la sien d'unviern. Seigi quei igl Open Air Lumnezia che ha puspei giu liug, concerts dallas musicas e chors dalla vallada che han procurau per in mument da beinstar e fatschas rientas e cuntentas.

Open Air Lumnezia

In grond engraziell a tuts che s'engaschan en ina moda ni l'autra per nossa cultura.

Lein sperar che savein puspei guder aschia vinavon nossa biala cultura en nossa bellezza vallada!

*Remo Derungs,
schef dil departament da cultura*

Organisaziun dil menaschi tecnic

Menader tecnic communal

Mario Alig (entochen 04-2022)

Gabriel Sgier (naven da 06-2022)

Luvvers communal

Remo Arpagaus, Clau Bundi, Ursin Bundi, Lucas Cajochen, Franco Caminada, Leo Capaul, Dumeni Carigiet, Ivo Casanova, Sepli Derungs, Johann Rüegg, Werner Tanno.

Luvvers en pensum parzial per la serenera Vrin ed il provediment d'aua Suraua

Serafin Caviezel e Reto Casanova

Pensiunament anticipau dil menader tecnic

Mario Alig, Vrin

Selvicultur e menader dil survetsch tecnic communal

Siu emprendissadi ha Mario Alig fatg tier la vischnaunca da Mustér e suenter haver rimnau experientschas professionali egl "jester" eis el puspei turnaus anavos en Lumnezia.

Tier las vischnauncas da Vrin e Lumbrein ha Mario Alig luvrau igl emprem sco selvicultur. Cun gronda attaschadad ed atenziun per la natira ha el tgirau uauls e cuntrada, nua ch'el enconuscha gia dapi si'affonza mintga biet e mintga crap.

Pli tard ha Mario Alig surpriu il post da menader tecnic dalla vischnaunca, ina lavur cun facettas fetg vastas. Naven da lavurs pli groppas sco far ora neiv, ir el foss per midar lingias da provediment e dismessa d'aua entochen tier la rimnada da rumians, ha el era giu da sedar giu cun pensums, che han pretendiu in bien sentiment d'empatia da sedar giu cul vischin, per exempel tier igl allontanament da fossas suenter il temps da ruaus ed insomma ils fatgs da santeris, ch'ein magari cumbinai cun grondas emozions dils pertuccai.

Mario Alig ha giu da contrahar cun uffecis e persunas privatas ed el ei en quellas situaziuns adina s'engaschaus per il bien dalla vischnaunca. El ha survigilau nundumbreivels projects per sanaziuns ni manteniments da vias communalas, vias da meglieraziun e d'auul ed ins savess dumbrar si aunc tschiens autras lavurs e lavurettas.

Il motto da Mario Alig ei adina staus: "Buca haver peda dat ei buca, igl ei mo ina caussa dil parter en ni dil vuler".

Pil menaschi tecnic eis el staus in menader ch'era camerat e collega da lavur. El pendeva buca ora "il schef" e tuttina ha el giu la habilitad, il dun ed il sentiment da menar l'equipa dils luvvers communal en in senn collegial e fair.

La primavera 2022 ei Mario Alig sedecidiu dad ir en pensun anticipada e da concentrar sias forzas da lavur sin iu menaschi puril e sias nuorsas.

Per Tiu futur giavischein nus a Ti, Mario, tut bien, oravontut buna sanadad e che Ti sappies adina ver plascher e satisfaziun cun Tiu menaschi e Tes animals.

En num dalla vischnaunca Lumnezia in grond "engraziel fetg!" per Tiu enorm engaschi per la publicitad.

Administraziun communal Lumnezia

Revista da lavurs exequidas

Vias communalas

- Via da Trutg Vella: Sanaziun parziala lingias da canalisaziun e da meteor, remplazzament lingias d'aua ed illuminaziun, niev catram.
- Via Davos Munts Dado sura: Sanaziun lingias d'aua schubra e canalisaziun, remplazzament lingia d'aua e hidrants, bishchels vits illuminaziun e nova cuvrida naturala.
- Via Davos Munts sut: Sanaziun lingias aua schubra e canalisaziun, hidrants, bishchels vits illuminaziun e nova cuvrida da catram.

Via da Tgis, Vignogn

- Uclauns da Lumbrein e Vrin: Remplazzau cazzolas veglias d'illuminaziun publica entras cazzolas da LED
- Via da Tschantegn Lumbrein: Novas spuras da betun, 2 differentis profils, accumpignament rapport ambient biro Monn, lavurs senza subvenziuns dil cantun.
- Via da Tgis Vignogn: Nova via teissa (ca.12% pendenza), differentis aquists da terren, catram el 2023 ed accumpignament rapport ambient biro Monn lavurs cun subvenziuns dil cantun.

Vias da meglieraziun

Provediment d'aua Lumbrein Vitg

- Reservoir vegnius construius a Planezzas
- Finiu lavurs dallas tschaffadas Gargatauna e Tschantegn
- Nova turbina per pilotadi sper tschaffada da Gargatauna per SOEL, menar naven aua pigl indrez hydraulic, completau reit d'aua el vitg dadens

Nathan Solèr,
schef dil departament
traffic, ovras publicas, ambient

Cumissiu da baghegiar

Tenor art. 6 dalla lescha da baghegiar Lumnezia ed art. 4 dalla lescha da baghegiar Vrin ei la suprastanza communal l'istanza da baghegiar dalla vischnaunca. La cumissiu da baghegiar ei in organ consultativ dall'istanza da baghegiar. Sias cumpetenzas ed obligaziuns sedrezzan tenor la lescha da baghegiar. Tenor il Reglament per la delegaziun da cumpetenzas dalla suprastanza communal ha quella surdau alla cumissiu da baghegiar multifaras cumpetenzas per saver a quell'uisa augmentar l'efficienza e descargar la suprastanza communal dallas decisiuns cun effect subordinau. El cass da recuors resta la cumpetenza da decider alla suprastanza communal.

La cumissiu da baghegiar secumpona da treis commembers. Il schef dil departament communal per fatgs da baghegiar ei ex officio commember dalla cumissiu da baghegiar. La fin dalla perioda d'uffeci 2017 – 2020 eran seretratgs ils dus ulteriurs commembers dalla cumissiu da baghegiar. La vischnaunca ha encuriu candidats per l'elecziun, denton ein buca entradas annunzias per candidaturas. La radunonza communal dils 18 da december 2020 ha buca saviu eleger ils novs commembers per la cumissiu da baghegiar. Ils 23 d'avrel 2021 ha la radunonza communal la finala elegiu Gian Peider Casanova da Vella ed Alexa Cavegn da Vella per la perioda d'uffeci restonta 2021 – 2024.

Schef dil departament communal per fatgs da baghegiar

Naven dils 14 da zercladur 2021 ha Renzo Blumenthal menau il departament communal per fatgs da baghegiar. El ei seretratgs dalla suprastanza communal ils 08 da november 2022 ed aschia era dalla cumissiu da baghegiar. Ad interim ha Martin Sgier surpriu la substituziun.

Dall'elecziun complementara ils 27 da november 2022 ei Gian Caduff da Morissen vegnius elegius dalla cumionza da votants all'urna en suprastanza communal pil rest dalla perioda d'uffeci 2021 - 2024. La suprastanza communal ei seconstituida da niev ils 05 da december 2022 ed ha surdau a Gian Caduff il departament per fatgs da baghegiar. Ladinamein ha giu liug la surdada d'uffeci al niev schef dil departament communal per fatgs da baghegiar.

Uffeci communal da baghegiar

En vesta al pensiunament dil menader e dalla secretaria digl uffeci da baghegiar ein quellas plazzas vegnidas screttas ora ad uras cun inserats, cugl intent da saver introducir ils successurs da rudien. La piazza da menar igl uffeci communal da baghegiar era vegnida publicada igl 01. ed ils 08 d'october 2021.

Las incumbensas sco era las pretensiuns ein stadas publicadas egl inserat. Ei ha dau duas annunzias. Omisdus candidats ein vegni envidai ad in discuors da presentaziun. Sin fundament dall'evaluaziun ha la suprastanza elegiu il niev menader digl uffeci communal da baghegiar. Quel ha surpriu igl uffeci igl 01. d'avrel 2022 cun in temps d'emprova da treis meins.

Suenter quater jamnas ha el visau igl engaschament cun quei che la lavur correspundeva buca allas imaginaziuns ni allas habilitads. Il contract da lavur ei vegnius sligiaus en entelgientscha vicendeivla.

En quella situaziun ein vegni contactai treis biros d'inschignier respectivamein d'architectura che sesanflan enteifer la vischnaunca da Lumnezia per sclarir sch'els vessien interess da surprender in mandat da menar igl uffeci communal da baghegiar. Suenter ch'els han buca mussau interess muort la munconza da capacitads da persunal ein vegni envidai treis biros ordeifer la vischnaunca da far offerta per l'incarica d'ina administraziun da baghegiar externa.

Ils 13 da zercladur 2023 ha la suprastanza communal surdau a Thomas Accola dil biro Comune ScRL, da Cuera, l'incumbensa da gidonter e cusseglader extern pigl uffeci da baghegiar Lumnezia.

La piazza da menader digl uffeci communal da baghegiar ei vegnida publicada danovamein ed ils 16 da zercladur 2022 ei vegnida inoltrada in'annunzia. Sin fundament dalla presentaziun e dil gi d'emprova ils 13 da fenadur 2022 ei il candidat seretratgs, cun quei ch'il temps per l'introducziun egl uffeci fussi memia liungs e la resca ch'ei savessi eventualmein buca funcziunar fussi memia gronda.

Il menader e la secretaria digl uffeci communal da baghegiar ein sedecarai prompts da luvrar vinavon parzialmein per saver surdar igl uffeci a moda ordinada als successurs, introducir il persunal niev, liquidar cass pendents e cusseglar ils collaboraturs digl uffeci. Suenter che Lenia Collenberg ha giu finiu igl emprendissadi mercantil ell'administraziun communal Lumnezia ha ella surpriu il secretariat digl uffeci da baghegiar.

Dapi la fin dalla stad 2022 ei igl uffeci communal da baghegiar pia vegnius organisaus sco suonda.

- Thomas Accola da Comune ScRL, cusseglader extern per fatgs da baghegiar
- Lenia Collenberg, secretaria
- Marcus Cavegn, menader uffeci da baghegiar partent
- Leonora Blumenthal, secretaria partenta
- Remo Arpagaus, luvrer communal, che fa las controllas da baghegiar, cumpru las colligaziuns da baghetgs vid il provediment d'aua e la dismessa dallas auas piarsas.

Thomas Accola dil biro Comune ScRL ha l'incarica d'examinar las damondas da baghegiar formalmein e materialmein cun agid dil secretariat. Quella cuntegn il pensum da controllar ils profils, d'examinar che las damondas da baghegiar seigien cumpletas, d'examinar che las damondas da baghegiar corrispundien al dretg material dallas leschas, da procurar che las publicaziuns succedien, da consultar tenor necessitad las istanzas pertuccadas e da valetar las posiziuns da quellas, d'examinar las colligaziuns pil provediment d'aua e per la dismessa dallas auas piarsas, da calcular las contribuziuns e las taxas per ils cuosts dall'administraziun da baghegiar.

Plinavon eis ei da preparar la corrispondenza cun las pretensiuns da cumplettar las actas, cumpilar las notizias d'acta, preparar las proceduras da consultaziun en cass da protestas e recuors.

Per mauns dalla cumissiun da baghegiar e la suprastonza communal, ch'ei las instanzas responsablas, ein da preparar las decisiuns tier las damondas da baghegiar, tier las protestas ed ils recuors. Ultra da quei ei da menar la controlla dils cass da baghegiar, dils termins tenor lescha, la coordinaziun cun lubientschas supplementaras, sco era da procurar las lubientschas cantunales e las lubientschas supplementaras. Thomas Accola ha era da far la cussegliaziun en fatgs dil dretg da baghegiar per la cumissiun da baghegiar sco era per la suprastonza communal. Medemamein ha el da metter a disposiziun las informaziuns necessarias per ils petents da baghegiar.

La suprastonza communal ha la finamira da remplazzar aschi spert sco pusseivel l'incarica al biro extern cun in'atgna sligiazion "en casa" per exequir las funcziuns digl uffeci communal da baghegiar, seigi quei cul personal ch'ei engaschus ell'administraziun communal ni cun niev personal.

Naven dils 10 da settember 2019 ein las damondas da baghegiar vegnidas giudicadas sin basa dalla nova lescha da baghegiar per la vischnaunca Lumnezia, cun excepziun dallas damondas el vischinadi da Vrin. Leu vala vinavon la lescha da baghegiar Vrin ch'ei en vigur naven dils 21 da november 2000.

Ils dus onns precedents ei vegnius inoltraus in diember extraordinari da cass da baghegiar. Quei diember ei puspei sereducius sin in stan normal igl onn 2022 cun l'introducziun da 269 novas proceduras da baghegiar.

La cumissiun da baghegiar ha deliberau las fatschentas en 18 sesidas ordinarias duront ver 35 uras. Duas gadas ein ultra da quei las decisiuns vegnidas pridas sin via circulara.

Mintga meins ein vegnidas publicadas el fegl ufficial Surselva e sin la pagina d'internet dalla vischnaunca las lubientschas da baghegiar ordinarias, ch'ei mintgamai vegnidas concedidas, sco era las proceduras d'annunzia ch'ei vegnidas menadas atras tenor art. 50 dall'ordinaziun Ordinaziun davart la planisaziun dal territori per il chantun Grischun (OPTGR).

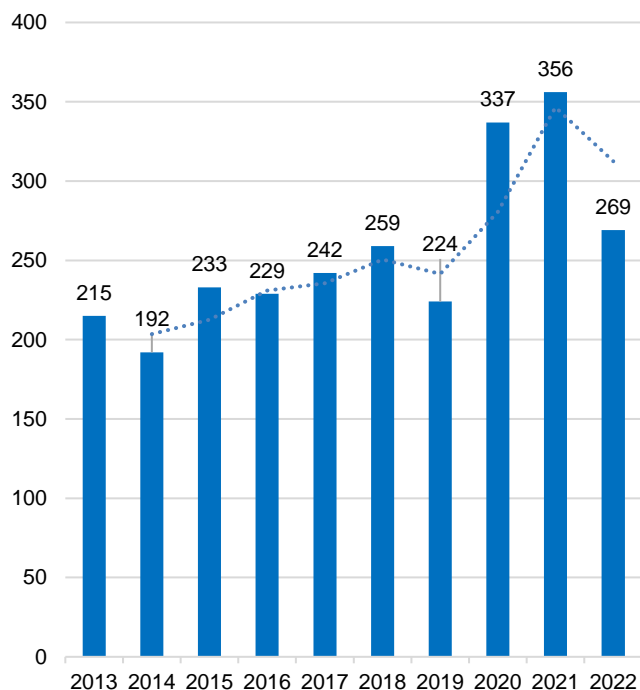
Terren da baghegiar dalla vischnaunca

La fin 2022 ein aunc stadas libras suandontas parcelas che la vischnaunca metta a disposiziun en dretg da baghegiar.

Degen	Bual da Rumein	1
	Vattiz	1
Lumbrein	Sut Gassa	1
Morissen	Bual	2
Suraua	Planezzas	5
	Surcasti	1
Vella	Bual	1
Vignogn	Fraissen	2
Vrin	Cudiala	3

Plinavon ha la vischnaunca cumprau a Sur Val – Resgia el vischinadi da Degen ina parcella che sesanfla per la gronda part ella zona da mistregn ed industria, suenter che la revisiun parziala dalla planisaziun locala, decidida ils 21 da zercladur 2020 ella votaziun all'urna Lumnezia ei ida en vigur. Tras quella revisiun ei la parcella da Pluttiala el vischinadi da Cumbel, che sesanflava ella zona da mistregn e d'industria, vegnida attribuida alla zona d'agricultura.

**Proceduras da baghegiar
2013 - 2022**

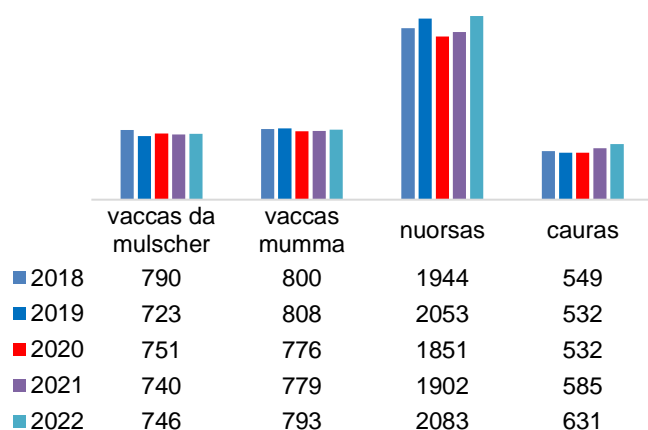
*Uffeci communal da baghegiar
Lumnezia*

Fatgs d'agricultura

Igl unviern 2021/2022 ha giu pauc neiv ed era la stad 2022 ei stada fetg schetga, aschia ch'ei ha adina giu num spargnar aua. Sin las alps eis ei da tener mirau ch'ils begls e buentadés hagian neginas ruttadiras per garantir avunda aua da buentar. Il fenar las dumengias leventa aunc adina emoziuns sin omisduas varts.

Diember d'animals

La differenza denter vaccas mumma e vaccas da mulscher ei sesalzada per 8, pia il 2021 differenza 39 e differenza 2022 ei 47 vaccas. Aunc adina sesaulza il diember d'animals manedels, nuorsas per 181 e cauras per 46.

Lupo

Il 08 d'uost 2022 ei il triep dil "Wannaspitz" vegnius confirmaus digl uffeci da catscha e pesca.

Deplorablamein ha ei dau uonn tons scarps sco aunc mai. Il 2022 eis ei vegniu lubiu da sittar treis lufs giuvens dil triep "Wannespitz", numnadamein: F140, M314 e M301.

L'alp da Degen (Pastira su) perda in vadi nievnaschii, suenter in'attacca d'in tschess cularin.

La stad ei la senda Vrin – Val (Patnaul) stada serrada temporamein.

Suandontas lavurs da manteniment vid l'infrastructura dallas alps, ein vegnid as exequidas el 2022:

Lavurs da manteniment

Baghetgs d'alp

Ramosa, Vrin:

- megliaerau ils pantuns, mattas da gomma

Parvalsauns, Vrin:

- megliaerau igl access al lidimer

Staviala Vedra, Lumbrin:

- remplazzau cups d'aua
- megliaerau ils pantuns
- novas mattas da gomma

Sezner, Vignogn:

- novas plattas en cascharia

Alpetta, Vignogn:

- nova cuschina, pervia d'in donn d'aua

Pastiras

- remplazzau begls d'aua

Vias

- Sezner rugalau la via entras ils purs en lavur cumina
- rugalau las vias tenor basegns
- Ramosa in tschancun cun rasada da crappa

Ovras da megliaeraziun

Uonn havein nus saviu annunziar la via a Catrutg (Vignogn) e l'emprema etappa dil project sanaziun vias Lumnezia (Davos Munts) per survegnir susteniment dil cantun e dalla confederaziun per il 2023. La via da Gargatauna ha survegniu ina nova cuvrida da betun.

Jeu engraziel a tuts e tuttas per lur engaschi per l'agricultura.

Martin Sgier,
schef dil departament agricultura

Departament turissem / svilup d'economia

	Expensas	Entradas
Survista taxas turisticas		
Taxas da hosps		789'171.60
Taxas turisticas		192'116.80
Total incasso		981'288.40
Contribuziuns a Surselva Turissem SA		
Taxas turisticas	192'116.80	
Taxas da hosps *)	315'121.00	
Total a Surselva Turissem SA	507'237.80	
Rendaquen vischnaunca		
Cumpra e reparatura maschinas ed uaffens	25'215.50	
Divers manteniment e material da diever	10'384.30	
Tariffa nulla (bus gratuit duront igl unviern)	107'161.50	20'000.00
Bus da skis, bus turistic, bus alpin	57'578.80	16'740.70
Premias assicuranza da caussas	8'881.85	
Survetschs da tiarzs e honorars da cussegladers externs	4'868.35	
Cuosts da planisaziun per preprojects	38'983.10	
Runal affons pigns	4'000.00	
Loipas	28'196.10	10'899.70
Controllas da pista	1'335.50	
Plazza da glatsch	80'452.90	
Sendas da bike e da viandar	131'726.55	5'600.00
Purschidas Davos Munts	60'327.65	
Plaz da tennis	1'070.05	
Campadis	612.05	1'209.00
Carta da hosps, events e projects proprietaris secundas habitaziuns	79'879.00	
Staziun cargar e-bikes	6'039.45	
Occurrenzas (Marcau Daniev, fiasta 1. d'uost)	10'356.00	2'530.00
Fundaziun da cultura Lumnezia	55'000.00	
Webcams	3'841.80	
Banderolas da reclama Valgronda e Peiden Bogn	800.00	720.00
Cuosts da persunal luvriers communal	199'954.25	
Contribuziuns ad instituziuns	1'613.00	
Contribuziun Open Air Lumnezia	32'310.00	
Sponsoring	31'040.15	
Amortisaziuns ordinarias	295'516.30	
Tscheins da locaziun e cuosts accessoris		38'166.25
Total vischnaunca	1'277'144.15	95'865.65
Resumaziun	1'784'381.95	1'077'154.05
Surpli cuosts vischnaunca		707'227.90

*)Tenor la nova convogna da prestaziun denter la vischnaunca Lumnezia e Surselva Turissem SA (en vigur dapi igl 1. da schaner 2021) munta la contribuziun dallas taxas da hosps a 42% ord las entradas annualas dallas taxas da hosps. Sco basa valan mintgamai las entradas preventivadas per igl onn actual.

ENGRAZIAMENT

Per finir engraziain nus a vischinas e vischins pil sustegn e la confidonza che nus havein astgau guder el decuors digl onn vargau. In cordial engraziament admettein nus allas representantas ed als representants dils organs politics e dallas cumissiuns communalas per la buna collaboraziun en favur da nossa vischnaunca. En quei engraziament lein nus era includer las collaboraturas ed ils collaboraturs da noss'administraziun, las personas d'instrucziun, ils selviculturs ed ils luvvers dil survetsch tecnic sco era las ulteriuras employadas ed ils ulteriurs employai da vischnaunca. Engraziar lein nus era a tut las uniuns che promovon cun lur activitads la cuminonza ed il spért cumineivel.

PROPOSTA

La suprastonza communal propona allas vischinas ed als vischins da prender enconuschientscha dil rapport annual e d'approbar il quen annual 2022.

SUPRASTONZA COMMUNALA

Solèr Daniel, president communal, Morissen
Capeder Curdin, vicepresidente, Cumbel
Blumenthal Renzo, Vella (entochen 11-2022)
Caduff Gian, Cumbel (naven da 11-2022)
Cavegn Primus, Vella
Derungs Remo, Vignogn
Lorez Elisabeth, Surcasti
Rupp Martin, Vignogn (entochen 04-2022)
Sgier Martin, Lumbrein
Solèr Nathan, Schluein

CUMISSIUN DA QUEN E GESTIUN

Collenberg Ciril, president, Lumbrein
Caduff Gionin, Vattiz
Soller Kurt, Vella

CUMISSIUN DA BAGHEGIAR

Blumenthal Renzo, Vella (entochen 11-2022)
Caduff Gian, Cumbel (naven da 11-2022)
Casanova Gian Peider, Vella
Cavegn Alexa, Vella

CUMISSIUN PER FATGS DA CATASTROFAS (STAB DIRECTIV COMMUNAL)

Solèr Daniel, president, Morissen
Alig Mario, Vrin (entochen 04-2022)
Cavegn Marcus, Vella (entochen 08-2022)
Caviezel Rino, Vella
Caviezel Silvana, Vella (naven da 10-2022)
Sgier Gabriel, Cumbel (naven da 06-2022)
Solèr Nathan, Schluein

CUMISSIUN DA PUMPIERS

Caviezel Rino, cumandant, Vella
Caduff Marcel, Morissen
Solèr Daniel, Morissen

CUSSEGL DA SCOLA

Lorez Elisabeth, presidenta, Surcasti
Capaul Nina, Lumbrein
Casanova Gion, Vignogn
Derungs Gian Reto, Vella
Schwyter Eveline, Vella

CUMISSIUN LAVUR DA GIUVENTETGNA

Lorez Elisabeth, presidenta, Surcasti
Bertogg Alice, Sevgein
Collenberg Carla, Lumbrein
Meier Goll Bernhard, Luven
Riedi Helen, Glion
Weishaupt Corinne, Degen

ADMINISTRAZIUN COMMUNALA

Cavegn Marcus, canzlist, Vella (100%)
 Caviezel Silvana, canzlista, Vella (80%)
 Blumenthal Leonora, Vella (60%) (entochen 10-2022)
 Caduff Marcel, Morissen (20%)
 Caduff Rudolf, Cumbel (100%)
 Capeder Giusep, Lumbrein (100%) (entochen 11-2022)
 Collenberg Lenia, Morissen (100%)
 Crivelli Selina, Degen (80%)
 Demont Flurina, Vella (100%) (entochen 02-2022)
 Giger Patricia, Glion (100%) (naven da 03-2022)
 Portmann Andrea, Vrin (100%) (entochen 07-2022)
 Solèr Chiara, Lumbrein (emprendista)
 Venzin Nicole, Morissen (100%)
 Wolf Daniel, Vella (100%)

SURVETSCH TECNIC

Alig Mario, menader, Vrin (100%) (entochen 04-2022)
 Sgier Gabriel, menader, Cumbel (100%) (naven da 06-2022)

Luvrers communalis

Arpagaus Remo, Cumbel (100%)
 Bundi Clau, Cumbel (100%)
 Bundi Ursin, Cumbel (100%) (naven da 09-2022)
 Cajochen Lucas, Degen (100%)
 Caminada Franco, Lumbrein (100%)
 Capaul Leo, Lumbrein (100%)
 Carigiet Dumeni, Morissen (100%)
 Derungs Sepli, Camuns (100%)
 Rüegg Johann, Vella (100%)
 Tanno Werner, Vella (100%)

Survigiladers da serenera

Casanova Reto, Surcasti (25%)
 Casanova Ivo, Vignogn (100%)
 Caviezel Serafin, Vrin (15%)

Pedels da scola

Capaul Martin Giusep, Lumbrein (100%)
 Venzin Alfred, Vella (60%)
 Venzin Irene, Vella (70%)

Manischunz bus turistic e pedel

Gloor Ueli, Morissen (40%)

Substitut manischunz bus turistic

Möll Urban, Vella (pensum tenor uras da lavur)

Persunas che schubregian cun pensum tenor uras da lavur

Albin Ignaz, Uors
 Brunold Erika, Vella (entochen 05-2022)
 Bundi Yvonne, Cumbel
 Caviezel Regula, Vrin (entochen 10-2022)
 Collenberg Gerhard, Morissen
 Derungs Elisabeth, Vignogn
 Dos Santos Amaral Fonseca Ines, Vattiz (naven da 10-2021)
 Wolf Olivia, Vella (naven da 03-2022)

UFFECI FORESTAL

Müller Hans, menader, Duin (100%)
 Beeli Fadri, Sagogn (100%) (entochen 06-2022)

SCOLAZIUN

Organisaziun da scola

Cabalzar Claudia, meinascola, Sumvitg (70%)
 Derungs Jolanda, secretariat, Degen (30%)

Persunas d'instrucziun

Alig Irena, Vella (70%)
 Alig-Decurtins Rosvita, Vrin (55%)
 Beerli Martina, Schluein (80%) (entochen 07-2022)
 Berther Larissa, Vella (80%)
 Bertogg André, Sevgein (20%) (naven da 08-2022)
 Blumenthal Carli, Morissen (95%)
 Cabalzar Pierina, Cumbel (70%)
 Cadalbert Iris, Sevgein (15%) (entochen 07-2022)
 Caderas Rahel, Ladir (85%)
 Cadruvi Rilana, Trun (30%)
 Caduff Armin, Cumbel (50%)
 Caduff Maria, Cumbel (95%)
 Calörtscher Seraina, Breil (100%)
 Casanova Evelyn, Vrin, assistenta (35%) (naven da 08-2022)
 Derungs Irena, Vignogn (50%)
 Derungs Marina, Vignogn (100%)
 Derungs Teresina, Vella (50%) (entochen 07-2022)
 Halter Pieder Antoni, Vella (50%)
 Hosang Andriu, Sumvitg (80%)
 Huonder Fadri, Mustér (100%)
 Janka Livio, Trun (85%)
 Mazzone Katia, Malix (10%) (naven 08-2022)
 Montalta Danica, Morissen (45%)
 Niederberger Ramona, Surcuolm (30%) (entochen 07-2022)
 Niedzwiedzki Mateusz, Cuera (10%) (naven da 08-2022)
 Renetzeder Daniel, Castrisch (100%)
 Schmid Natascha, Glion (95%)
 Tönz Patrizia, Sagogn (15%)

BIBLIOTECA LUMNEZIA

Pensum tenor uras da lavur

Cavegn Petronella, menadra, Vella
 Blumenthal Irena, Vella
 Bundi Silvia, Morissen
 Casanova Michelle, Vella
 De Giorgi Barbara, Vella
 Spescha Margreta, Vella

CANORTA LUMNEZIA

Mauch Ibolya, menadra, Glion (entochen 12-2022)
 (30% Lumnezia, 40% Ilanz/Glion)

Survigilonza canorta

Alig Doris, Cuera (10%) (entochen 07-2022)
 Bleiker Chantal, Surcuolm (10%) (entochen 12-2022)
 Frehner Sabrina, Castrisch (10%) (naven da 08-2022)
 Luzi Ursina, Vuorz (10%) (naven da 08-2022)
 Spreiter Flurina, Trin Mulin (10%)

Vignogn, baselgia da Sogn Flurin

Vischnaunca Lumnezia
Palis 32D
7144 Vella

Telefon 081 920 60 00
Telefax 081 920 60 18

info@lumnezia.ch
www.lumnezia.ch